

НОВА ЗОРЯ

український греко-католицький часопис

Видання Івано-Франківської Митрополії Української Греко-Католицької Церкви. Виходить кожного тижня

3 життя Церкви

Чому новий церковний рік розпочинається 14 вересня?

Вересень є не лише звичайним, календарним початком нової пори року, а й важливою подією у житті нашої Церкви. Саме 14 вересня Церква святкує початок, «найменування», нового церковного року, який розпочинає своєрідне коло літургійних богослужінь.

У Стародавньому Римі, починаючи з 46 року до Різдва Христового, вважалось початком нового року 1 січня — так встановив імператор Юлій Цезар. Календарний рік (юліанський) складався з 365 діб і 6 годин. Така система існувала до моменту, коли в світ прийшло християнство.

Також і у Візантії, яка стала спадкоємицею Стародавнього Риму, новий рік починався з 1 січня. Проте в 312 році імператор християнин Костянтин Великий постановив святкувати початок нового року не з 1 січня, а з 1 вересня. У першу чергу це було пов'язано з системою встановлення і збору податків (індикти або індікти Костянтина Великого), тобто, це було пов'язано з початком нового фінансового року.

В VI столітті, за правління імператора Юстиніана I, традиція відзначати початок нового року 1 вересня увійшла також і в життя Церкви.

В 1918 році в Україні був введений новий григоріанський календар (новий стиль). Як відомо, головна відмінність григоріанського і юліанського календарів полягає в тому, що з плином часу різниця між ними збільшується. У XXI столітті вона становить 13 днів, а в XXII буде становити вже 14 днів. Таким чином, за новим стилем новоліття відзначається 14 вересня. А в церковних календарях доводиться вказувати дві дати — старий і новий стиль.

Новий літургійний рік — це нове єднання багатьох сердець у палкій молитві і прославі Творця. Це час, коли тисячами голосів лунає могутній гімн подяки, що його співає уся Церква.

Молитва на початок церковного нового року

Царство Твоє, Христе Боже, царство всіх віків і володіння Твоє у всякім роді й роді, бо все Ти премудро створив і часами та роками обмежив життя наше. Тому дякуємо Тобі за всіх і за все,

взиваючи: Благослови з милости своєї увесь цей рік і сподоби нас неосудно співати: Господи, слава Тобі!

Злочин депортації, який треба визнати

9 вересня у Львові, Тернополі та Івано-Франківську відзначили день пам'яті жертв виселення та депортації українців з Польщі 1944-1951 рр. З цього дня щороку друга неділя вересня в Україні буде днем пам'яті жертв депортації.

Продовження на стор. 2

Молодь з Волновахи взяла участь в інтеграційному таборі на Прикарпатті

В рамках програми молодіжного обміну на Прикарпаття приїхала молодь з Волновахи та Мирного. Дівчата та хлопці віком від 15 до 17 років тиждень відпочивали у таборі у с. Яблуниця Яремчанської міської ради.

Продовження на стор. 5

Цей тиждень в подіях

13 вересня

Положення чесного пояса Пресвятої Владичиці нашої Богородиці. День програміста.

14 вересня

Початок церковного року.

15 вересня

Міжнародний день демократії.

16 вересня

Міжнародний день охорони озонного шару. Всенародний день Батька.

Наша духовність

Про почитання Христового Серця

стор. 3

З архівних джерел

Отець Олексій Надрага — священик і лікар

стор. 4

Медицина і віра

Лікарня, доброзичлива до людини

стор. 5

Батьки та діти

Не хочу бути супермамою

стор. 7

★ Голос Церкви

Папа Франциск: Не будьмо глухими і німими перед обличчям болю ближнього!

Чудо оздоровлення глухонімого, довершене Ісусом, було в центрі уваги недільної катехизи Святішого Отця. Існують різні способи маргіналізувати іншого, які навіть приховуються за псевдо побожністю. Але Ісус прийшов, щоб відкрити наші серця, зробивши нас здатними творити справжні стосунки з Богом і ближнім. Про це роздумував Папа Франциск, коментуючи євангельську розповідь про зцілення глухонімого. Промовляючи до паломників перед проказуванням молитви «Ангел Господній» у неділю, 9 вересня 2018 р., він закликав не бути «глухими та німими» перед лицем болю людей, позначених хворобою чи труднощами.

Добро чиниться без галасу

Святий Марко розповідає про те, як до Ісуса привели глухонімого, щоб Він «поклав на нього руку». Христос, натомість, зробив над ним різні жести. Насамперед, відвів його вбік від натовпу. «При цій нагоді, як і при інших, Ісус завжди діє дискретно, — зазначив Святіший Отець. — Він не бажає вразити людей, не шукає популярності чи успіху, а лише прагне робити людям добро. Такою поведінкою Він навчає нас, що добро чиниться без галасу, хвалі, без фанфар, але в тиші».

Коли вони відійшли, Ісус вклав Свої пальці в його вуха та слиною намастив його язика. Це, за словами Папи, вказує на таїнство Втілення: Божий Син «занурений у людську дійсність», а тому може зрозуміти становище іншої людини та діє жестами, які включають Його людську природу.

Крім того, Ісус дає зрозуміти, що чудо «відбувається через Його єдність з Отцем»: саме тому Він звернув погляд до неба, дихнув і наказав: «Еффата!», що означає: «Відкрийся!». І відразу відкрилися його вуха та розв'язався його язик. Оздоровлення

стало для нього «відкритістю» на інших і на світ.

Подвійне оздоровлення

«Ця євангельська розповідь підкреслює необхідність подвійного оздоровлення, — сказав Наступник святого Петра. — Насамперед, зцілення від хвороби та фізичного страждання, щоб повернути тілесне здоров'я; хоча ця мета не є повністю досяжною в земних горизонтах, незважаючи на зусилля науки та медицини. Але існує друге оздоровлення, можливо, ще важче — зцілення від страху, від нашого страху, який спонукає нас маргіналізувати хворого, страждуючого, людину з інвалідністю».

Як зауважив Папа, «існують різні способи маргіналізувати». Ними можуть стати навіть «псевдо побожність» чи «усування проблеми». І тоді «залишаємося глухими та німими перед обличчям болю людей, позначених хворобами, тривогами та труднощами». «Надто часто хворий і страждуючий, — додав він, — стають проблемою, в той час, як повинні бути нагодою для виявлення турботи та солідарності з боку суспільства щодо найслабших».

Таємниця чуда

За словами Святішого Отця, Ісус виявив нам «таємницю чуда, яке можемо повторити також і ми», стаючи головними дійовими особами отого слова «Еффата!». Йдеться про те, щоб «відкритися на потреби наших страждуючих братів і сестер, які потребують допомоги», втікаючи від «егоїзму та замкненості серця». Бо Ісус прийшов відкрити «саме серце, тобто, глибоке нутро людини», щоб визволити та вчинити нас «здатними у повноті пережити стосунки з Богом і з іншими».

Ісус «став людиною для того, щоб людина, внутрішньо оніміла та глуха задля гріха, могла почути Божий голос, голос Любові, що промовляє до її серця, й таким чином навчилася у свою чергу говорити мовою любові, перекладаючи її в жести щедрості та самопожертви», — підсумував Папа, побажавши: «Нехай же Марія, Та, Яка є повністю «відкритою» на Господню любов, здобуде для нас дар кожного дня переживати у вірі чудо «Еффата!», щоб жити у спільності з Богом та з братами й сестрами».

о. Тимотей Т. Коцур, ЧСВВ — Ватикан

★ 3 життя Церкви

Подячною молитвою завершився Синод Єпископів УГКЦ

У Львові-Брюховичах від 2 до 11 вересня 2018 року проходив черговий Синод Єпископів УГКЦ. Головна тема Синоду — «Боже Слово і катехизація».

11 вересня, в останній день синодальних засідань, владики затвердили Комунікат Синоду. Тоді до залу засідань було запрошено працівників секретаріату і тих, хто допомагав у його проведенні, щоб подякувати за сумлінне служіння.

На завершення робочих засідань книгу Євангелія урочисто перенесли із синодального залу до каплиці, де єпископи молитовно подякували Богові за проведення Синоду. Опісля кожен з владик поставив свій підпис під синодальними рішеннями.

12 вересня відбулася сесія Постійного Синоду. Пригадуємо, що членами Постійного Синоду є Блаженніший Святослав та чотири єпископи: Євген (Попович), Борис (Гудзяк), Богдан (Данило) та Теодор (Мартинюк). У роботі Синоду також взяв участь владика Богдан (Дзюрах), Секретар Синоду Єпископів УГКЦ.

Департамент інформації УГКЦ.

★ День пам'яті

Злочин депортації, який треба визнати

9 вересня у Львові, Тернополі та Івано-Франківську відзначили день пам'яті жертв виселення та депортації українців з Польщі 1944-1951 рр. З цього дня щороку друга неділя вересня в Україні буде днем пам'яті жертв депортації.

У лемківському храмі св. Кирила та Методія м. Івано-Франківська з цієї нагоди відбулось Богослужіння та панахида. У проведенні заходу взяли участь нащадки виселених, представники влади та інші поважні гості. Пропонуємо короткі фрагменти з їхніх виступів.

Оксана Данилів, голова Івано-Франківської обласної організації Всеукраїнського товариства «Лемківщина»:

— 9 вересня 1944 року над споконвічними українськими землями Холмщини, Надсяння, Підляшшя, Лемківщини нависла чорна хмара — почалась депортація. Коли увесь світ святкував перемогу над фашизмом

(9 травня 1945 року), українці цих земель переживали насильницьке виселення. Люди плакали над своєю трагедією. Ці землі стали схожими на великий цвинтар. Великий злочин в центрі Європи

був байдужий для інших країн. Тому ми хочемо, щоб в Україні нарешті запанувала справедливість.

Руслан Марцінків, мер Івано-Франківська:

— Ми приходимо на це місце, щоб пом'янути жертв депортації. Вже другий рік поспіль ми відправляємо молодь на наші етнічні землі, щоб упорядковувати могили. Це дуже не просто, бо поляки хочуть забути ці сторінки історії, асимілювати, щоб наші кладовища відходили в небуття. Там — наші предки, родини, окремі церкви, які збереглися.

Цього року ми поставили могилу УПА, які боронили українців перед поляками. Ми нагадуємо, що наша українська територія — це частина території Польщі та Словаччини. Лемківська громада має делегувати своїх дітей та онуків на ті землі.

Ярослава Галик, голова СФУЛО:

— Нинішній день — чорний день в історії 750 тисяч українців, яких поетапно виселили, починаючи з 9 верес-

ня 1944 року. Була підписана угода між УРСР, яка не була окремою державою, та польським комітетом національно-визвольним, який також не був урядовим органом. Я це вже тепер можу стверджувати офіційно, що ця акція була незаконна.

Про це говорили на міжнародній конференції, яка відбулась 7 вересня 2018 року у Львові. Я дякую Богові та всім людям, які приїхали з багатьох країн, щоб сказати своє вагоме слово на захист виселених депортованих. Дякую Главі УГКЦ Блаженнішому Святославу Шевчуку, який підтримав цю конференцію у Львові і надіслав письмово своє благословення.

Найбільший злочин полягає в тому, що українців-автохтонів було тотально вигнано, вивезено з власної землі. До нині цю акцію називають добровільною, вона не засуджена на вищому рівні. У Міжнародному законодавстві це є один із найважчих злочинів. Тому зараз Світова Федерація та всі громадські організації об'єдналися, щоб на 74-у році від початку виселення та 28-у році незалежності України наша держава нарешті сказала перед цілим світом та нащадками виселених, яких є мільйони у всьому світі, що відбувся міжнародний злочин, який треба визнати.

У Верховній Раді вже є постановою про відзначення 75-ої річниці депортації українців. СФУЛО звернулася до Президента України Петра Порошенка з проханням відзначити цей день на державному рівні, з готовим проектом указу, який просять розглянути.

Влада семи областей Західної України підтримала прохання про відзначення цієї дати. Нація сильна тоді, коли встановлює свою історичну правду і пам'ятає про всіх, хто невинно помер.

Нашу кривду ніхто не визнав, правду ніхто не встановив. Ми постраждали за те, що були українцями. У назві угоди написано «евакуація». Це було довічне виселення з країни. Навіть нащадки не мають права повертатись на свої землі. Як цей злочин не назвати кривдою? Постраждали за те, що підтримували УПА. Воїнів УПА було дві тисячі, а виселили півмільйона до України і 150 тисяч на понімецькі землі Польщі.

Глава УГКЦ Святослав Шевчук:

— Події, які згадуватимете, подібні до чорної нитки, що нею вишитий рушник страждань нашої неньки-України». Наш Господь Ісус Христос закликає: «Пізнайте правду і правда визволить вас». Такими конференціями ми свідчимо перед світом, що зло, яке показало своє жорстоке обличчя в часи тоталітарних режимів, було переможене правдою, яка походить від Бога. У цьому свідченні стаємо вільними, здатними самими обстояти свої права і збудувати демократичну Україну. Сьогодні Христос проходить із вами вашу ще одну Голгофу, щоб досягти воскресіння. Ви є живими обранцями, які звертаються до Нього про допомогу. Прийміть моє Архієрейське благословення.

О. БИСТРИЦЬКА.

★ Наша духовність

«Про почитання Христового Серця»

Послання Андрея Шептицького, Галицького Митрополита, до духовенства своїх єпархій (Написано в Крехові в день празника св. апостола Якова, р. Б. 1906.)

(Продовження, поч. в ч. 33).

Коли говориться про Христове Серце, можна це розуміти в подвійнім значенні: або метафоричним, як говориться про людину доброго серця і значить тільки почуття, або у звичайному значенні, коли кажеться, що серце є складною фізичною частиною людського тіла. В обох значеннях мова йде про щось, що належить до Христа і котрому в усякому разі належить почитання. В обох значеннях говорять про Христове Серце всі папські писма і всі богословські трактати про той предмет. Подвійним є і предмет нашого почитання. Почитаємо любов Ісуса Христа і фізичне його серце, як частину тіла. Ті два предмети почитання стоять з собою у стислім зв'язку символічного знаку і означеною тим знаком речі. Бо серце є символічним знаком любові і в звичайнім способі говоріння; і не підлягає сумніві, що і в дійсності серце стоїть в якомусь зв'язку з почуттям людини і з її любов'ю. Не наша то річ — вияснювати, який то зв'язок. Нам вистачить ствердити, що загальноприйнятий спосіб говоріння, котрим слово «серце» уживається на означення почуття з особливішим способом любові, не є штучною умовою, але відповідає природі речі.

Почитання Христового Серця є в обох чи, радше, в подвійнім значенні лиш часткою того почитання, яке християнський світ від апостольських часів віддавав Христові Спасителю. Є такою частиною, котра в почитанні Христа від найдавніших часів містилася так, що не можна її заперечувати або відкидати без порушення об'явлених правд віри, що відносяться до почитання належного Христові. Не можна заперечувати відкидати почитання Христового Серця без порушення тих принципів, за якими Церква і вірні почитали Ісуса Христа.

Не треба і споминати, що вже апостоли й учні віддавали Христові честь. Не здаючи собі це справи з того, яка властиво, честь належить Христові, почитали його зразу як святого чоловіка, мудрого, доброго, незвичайного, Богом посланого, доходили бодай в деяких хвилях благодаті до актів того почитання, котре пізніше в церковній термінології названо поклоніння, «проскінезіс», «адорацію», належної честі Богові. (Мт. 16, 16; Ів. 1, 19; 9, 48; 21, 29). В міру того, як апостоли зачинали вірити в Божество Христа, віддавати йому Божу честь. І так, як підставною правдою християнського об'явлення було божество Хрис-

«... Ми поклоняємося Панові створинь, воплощеному Богові-Слову. Бо хоч тіло само через себе є частиною створіння, але воно сталося тілом Бога, і не поклоняємося тілові, відділюючи його від Слова...»

Атанасій Великий

та, так і підставною тезою християнського богочитання було, що цілому Христові і в Божій, і в людській природі належить те саме поклоніння, яке належить Божому Слову; що те поклоніння належить його людській природі для її гіпостатичного злучення з Божим Словом.

Атанасій Великий доказував з богочитання, віддаваного Христові його Божество. Так, наприклад, говорить в листі до Адельверія, ч. 3.: «Ми ніяк не поклоняємося створінню. То блуд поган і арія. Ми поклоняємося Панові створинь, воплощеному Богові-Слову. Бо хоч тіло само через себе є частиною створіння, але воно сталося тілом Бога, і не поклоняємося тілові, відділюючи його від Слова; ані, поклоняючися Слову, не відділяємо його від тіла. Знаємо, що «Слово стало тілом» та втілене Слово почитаємо. Хто ж був би таким нерозумним, щоб казав Господу: покинь тіло, і поклонюся Тобі» (Атанас, Патрол., Мігне. Тг. 26, 1074).

За наукою святого Атанасія, котрий є свідком цілої науки Церкви в тій епосі, воплощеному Слову, тобто Ісусові Христові в людському тілі, належить богочитання, таке ж саме, яке належить Божому Слову в Божій природі. Таке поняття почитання Ісуса Христа відповідає природі речі, бо загальною, прийнятою людьми заса-

дою є, що почитання особи відноситься до її природи і до кожної її частини.

Та наука відповідає і Святому Письму: «Коли ж знову уводив Первородного у світ, каже: нехай поклоняться йому всі ангели Божі» (Євр. 4, 6). Ту саму науку про одне почитання, належне Божій і людській природі Христа, повторяли третій і четвертий Вселенські собори. Єфеський збиває ересь Несторія, котрий у зв'язку зі своєю фальшивою наукою, що Пречиста Діва є лише Христородицею, а не Богородицею, жадав, щоб людській природі Христа належала інша, нижча честь, чим Божій природі (Єфезинум, канон VIII). Царгородський собор, осуджуючи ересь монофізитів, котрі вчили, що лише Божій природі належить честь, постановив у десятих каноні, що воплощеному Божому Синові, разом з його плоттю належить поклонятися одним поклоном, як святій Божій Церкві передано від початку.

Великий вчитель богословської школи, в кінці предтеча і зразок цілого схоластичного богослов'я, Іван Дамаскін ще ближче подає ту саму науку в своїй книзі про віру (книга III, гл. 8, Патр. Мігне, Тг. 94, 1074). Він каже, що один є Христос, досконалий Бог і досконалий чоловік, котрому поклоняємося одним поклоном з пречистим його тілом з Отцем і Святим Духом. І не кажемо, що тілу не належить поклін, бо почитається богочитанням в гіпостасі Слова. Особа Слова сталася особою того тіла. Не віддаємо створінню лятрії (почитання, належного Божеству), бо не поклоняємося йому, як звичайному тілові, а як злученому з Божеством. Тому, що дві його природи злучені в одну особу і в одну гіпостазу Божого Слова. Боюся діткнути жару задля вогню злученого з деревом, поклоняюся обом природам Христа задля злученого Божества.

Тут маємо вже всі розрізнення, котрі вияснюють справу. Є розрізнений предмет почитання і причина, задля котрої його почитаємо. Тим предметом є Божа і людська природа Христа; а противною є Божество, злучене з людською природою.

Цей вчитель розрізняє далі цілий предмет почитання Христа. Ним є воплочене Слово, тобто Божа особа з обома своїми природами і частковий предмет почитання, котрим є людська природа Ісуса Христа. Людська природа є частиною того всього, що почитається в Христі.

Та наука соборів і церковних Отців відповідала зовсім і практиці християнської побожності. Так в тій справі, як і в кожній іншій, правило віри було для християн правилом побожності, а правило побожності було правилом віри.

Той зв'язок теорії і практики є ще виразніший, коли сама наука, як в нашому випадку, аналізує неначе практику щоденної побожності і дає їй провід.

Проте практика побожності розділяла, вважаючи від самого початку Церкви, поодинокі частини цілого предмету, котрому віддається честь. Та практика спиралась, зрештою, на приклади самого Євангелія. Вірні мали право наслідувати неначе Марію Магдалину: «Марія миром була помазала Господа й волоссям своїм обтерла йому ноги» (Ів. 11, 21). Честь, віддана Марією Магдалиною Христовим ногам, могла стати типом форми християнської побожності.

Мироносиці, що світанком спішили помазати тіло Ісуса, також почитали частку лише того, чому почитання належить, а були так нагороджені видінням воскреслого Христа, що не можна сумніватися, що Христові було милим те почитання мироносиць. Христос сам неначе напроваджував християнську душу на певний спосіб його почитання, коли казав Томі: «Вложи сюди твої палець... у бік мій» (Ів. 20, 27). Віддай то було причиною, задля котрої Христос хотів затримати і по воскресінню рани цвяхів на ногах, руках, і рану проколеного боку.

Після старого передання Христос лишив свій образ, свого пресвятого лица, на хустці, котрою побожна жінка обтирала кров і піт з його лица, коли ніс хрест. Латинсько-грецьке слово, котрим передання ту жінку називає Вероніка, «Веро-ікон», було б свідомством пізнішого походження того оповідання. Однак є на кожний спосіб доказом, що в перших віках християнства почитали святе лице Христове, тернями вінця зранене, кривавим потом залляте, пооране ранами бичування, те лице, на котрім так відбивається і біль, і смуток, і терплячість, і доброта, і туга, і бажання, і сила волі, якою панує над болем, а може, і щось із того закиду, з яким звернувся до Юди: «Юдо, поцілунком сина чоловічого?» (Лк. 22, 48).

І не диво, що християнська побожність почитала не лише воплочене Слово, але і кожну, хоч би найменшу частку його людської природи, коли те почитання впливало з любові до Ісуса Христа, а любов усе почитає, що лише відноситься до улюбленого.

Кожна тайна з життя, зі страстей Христових, кожне оповідання Євангелія про Христа, кожне слово Ісуса Христа в Євангелії було для християн предметом любові і почитання, тим милішим предметом, тим дорожчим християнському серцю, чим більше в тих оповіданнях, в тих тайнах, в тих словах проявлялися безконечні прикмети Божества, а передовсім — його любов до людей.

Все, в чому душа пізнавала Христа, все, що до Нього відносилось безпосередньо, що було «його», навіть все, що його нагадувало, все, що по нім якою-небудь пам'яткою лишилося, все те було предметом почитання християн. А виразом того почитання церковні пісні, молитви, малярство, паломництво до Святої Землі, заховання якнайбільших скарбів всього, що лишилося зі знаряддя мук Ісуса Христа, пресвятого дерева, багряної ризи, списа, цвяхів, стовпа бичування, тернового вінця й інше.

(Продовження буде)

★ 3 архівних джерел

Отець Олексій Надрага — священник і лікар

Сей чоловік походив із Надраг — роду, який у Саджаві на Богородчанщині розрісся у п'ять віток: Базькові, Війтові, Костишині, Маринії, Соловійові. Вони уже не споріднені між собою. Можливо, Надраги прийшли до Саджави з Румунії або Угорщини, бо в обох мовах є слово «надраги» (у множині), яке означає «штани». Очевидно, що представники цього роду уже ходили у штаних, на відміну від місцевого населення, яке в побуті носило довгі полотняні сорочки, підперезані очуром.

Олексій Надрага, про якого ми поведемо мову, походив із Війтових, бо його батько і дід, і прадід були війтами у селі. Війтівство його батька Дмитра закінчилося навесні 1935 року, коли Польща скасувала поодинокі гміни, а завела збірні гміни-волості. Війтував безперервно десь від 1919 року. А загалом війтівство в роді Надрагів-Війтових держалося у Саджаві від непам'ятних часів.

Олексій Надрага народився 14 березня 1915 року. Його батько Дмитро, а мати — Варвара (дівоче прізвище Твердохліб). Навчався він у Станіславській гімназії, а пізніше поступив у місцеву духовну семінарію, яку закінчив у 1939 році. Висвячений на священника Кир Іоаном Лятившецьким 25 червня 1939 року. Висвячувався неодруженим. З 18 лютого 1940 року він працював сотрудником у Станіславській катедрі, тут служив до 1944 року.

Молодий священник, як і колись гімназист, був активним у громадському житті. Під час навчання став членом «Пласту». Коли уже під час Другої світової війни у 1943 році у с. Пасічна

біля Надвірної відбувся крайовий табір ВСУМ (Виховна Спільнота Української Молоді), то о. Олексій Надрага виконував обов'язки капелана табору. Це було у той час, коли в горах біля Надвірної-Зеленої бушували червоні партизани Ковпака. Керував табором майбутній пластовий сеньйор Теодор Самотулка, син священника з Блюдників коло Галича, гімназійний товариш Олексія (вони вчилися в одному класі).

Нам не відомо, з яких причин о. О. Надрага захотів здобути ще фах лікаря. Але відомо, що він поступив у медичний інститут. Саме як студента цього вузу його було заарештовано. Коротка задокументована довідка повідомляє: «Надрага Олексій Дмитрович, 1915 р. н., с. Саджава Богородчанського району, українець, освіта вища. Проживав у м. Івано-Франківськ, студент медінституту. Заарештований 08.03.1949 р. Звинувачення: мав зв'язок з ОУН. Особливою нарадою при МДБ СРСР 26.08.1950 р. засуджений на 5 років позбавлення волі. Реабілітований 08.02.1991 р. (5429 П)» («Реабілітовані історією. Івано-Франківська область. Книга

друга» — Івано-Франківськ, 2006 р., стор. 204).

Не знаємо, чи органи знали про його духовну працю, чи закрили на це очі (у що важко повірити), але термін присудили невеликий. Хоча із початком репресій проти УГКЦ він виконував священничі обов'язки підпільно. Покарання о. Олексія Надрага відбував у Ставропольському краї (Росія). Там і залишився після звільнення, змінивши духовну професію на лікарську. Однак тяга до рідної землі перемогла, бодай, наприкінці життя. Він повернувся до Станіслава, що став Івано-Франківськом, на початку 90-их років, коли Україна стала незалежною. Проживав під опікою внучатого племінника Богдана та його дружини Віри. Помер 9 вересня 1997 року, похований у рідному селі.

Минулого року родичі передали у Музей історії підпільної УГКЦ, який знаходиться у с. Фитьків на Надвірнянщині, особисті речі отця О. Надраги. Вони стали цінними та цікавими доповненнями до уже існуючої експозиції. Як вони твердять, це була «непересічна особистість, ревний душпастир, вірний син УГКЦ, ісповід-

ник віри — в'язень радянських таборів, громадський діяч і просто чудова й шляхетна людина».

Зрозуміло, що через брак інформації дана стаття не розкриває ширше життя о. Олексія Надраги. Однак, хай навіть такий короткий спомин стане даниною пам'яті про нього. А хто захоче написати щось більше, будемо тільки раді.

Іван ДРАБЧУК,
співробітник Національного
заповідника «Давній Галич».

P.S. Нам також цікаво, чому сажівчанин Олексій Химинець, відомий у повстанському русі як курінний «Благий», використовував також псевдонім «Олесь Надрага». Можливо, хтось знає?

На світліні: Олексій Надрага — як студент Станіславської духовної семінарії, 1936 р.

★ Батьки і діти

Як правильно сказати дітям «ЛЮБЛЮ»?

У 31 числі «Нової Зорі» ми вели розмову про п'ять мов любові до дітей. Ми вже згадували про важливість спільного проведення часу, а також розмірковували про те, чому ж так важливо розмовляти з дитиною саме її мовою любові.

Продовжуючи нашу бесіду про мови любові до дітей, сьогодні ми говоримо про фізичний дотик. Як стверджують автори книги «П'ять мов любові до дітей» Гарі Чепмен та Рос Кемпбел, дотик є одним з найсильніших голосів любові, він мовби гукає: «Я люблю тебе!». В останні роки багато досліджень доводять: дитина, яку обіймають, пригортають, більш здорова емоційно, ніж ті діти, котрих на довгий час залишили без фізичного контакту.

Поки дитина маленька, обійми є для батьків практично інстинктивними. Але коли дитина підростає, по-

треба у дотиках не зменшується. Обійми, перегони верхи на спині під час гри необхідні для емоційного розвитку дитини. Пам'ятайте, що і хлопчики, і дівчатка однаково потребують вияву почуттів через доторки. Не бійтесь, що вияв емоцій може якось фемінізувати хлопчика, це лише сприятиме розвитку здорової самоповаги та статевої тотожності.

Коли ваша дитина йде до школи, окресліть різницю між емоційним затишком дому та почуттям небезпеки упродовж дня обіймами. Обіймайте дитину, коли вона йде до школи і коли по-

вертається зі школи. Дім має бути прихистком, місцем, де її оберігає любов.

Грайте з дитиною у футбол, баскетбол. Це контактні види спорту. Коли ви разом граєте на подвір'ї, то поєднуєте спільне проведення часу і фізичні доторки.

Коли ваша дитина досягає підліткового віку, дуже важливо виявляти свою любов у правильний спосіб і в правильному місці. Мати ніколи не повинна обіймати свого сина у присутності його друзів. Він бо прагне досягти незалежності і така поведінка може його засоромити. Це також може збити його об'єктом жартів однолітків. Проте ввечері, вдома, коли син повернувся додому після виснажливого дня, обійми справді допоможуть виявити материну любов.

Деякі батьки уникають обіймів у стосунках зі своїми дочками-підлітками, вважаючи подібні вияви почуттів невластивими для даного віку. Насправді уважне ставлення до дочки формує правильну самооцінку дитини, розвиваючи самоповагу, і сприяє адекватному спілкуванню з протилежною статтю в майбутньому. Завдяки здоровій самооцінці вони просто вміють бути собою і не мають проблем у стосунках з хлопцями. Вони здатні протистояти негативному впливу однолітків і дотримуватись моральних норм, яких вони навчилися вдома, а також краще готові до того, щоб мислити самостійно.

Якщо ви шукатимете способи виявити любов до підлітка, то обов'язково їх знайдете. Скажімо, синові, який що-

йно повернувся з тренування, ви можете запропонувати розтерти замілі м'язи, а коли дитина впродовж годин вчить уроки, зробіть їй масаж шиї. Багато дітей люблять, коли їм чухають спину, навіть коли вони вже дорослі і живуть поза батьківським домом.

...багато досліджень доводять: дитина, яку обіймають, пригортають, більш здорова емоційно, ніж ті діти, котрих на довгий час залишили без фізичного контакту.

Не форсуйте подій! Якщо підліток відхиляється від обіймів, не переслідуйте його!

З якихось причин ваша дитина не хоче, щоб її у цей момент хтось торкався. Річ може бути не у вас самих, а у якомусь аспекті ваших стосунків. Підлітків переповнюють емоції, думки, пристрасті, і часом вони не хочуть, щоб їх торкалися. Якщо ж діти постійно вас відштовхують, коли ви їх торкаєтесь, то мусите вибрати час, щоб поговорити про причини таких дій.

Пам'ятайте, що ви є прикладом для своїх дітей: вони переймають вашу манеру здійснення доторків. Це просто чудово — спостерігати, як діти ефективно використовують цю мову любові у стосунках з іншими.

Наталія ПАВЛИК,
педагог.

★ Медицина і віра

ЛІКАРНЯ, доброчлива до дитини

Кожен, хто потрапляє в лікарню, мріє про одне: швидке одужання та повне зцілення від недуги. В обласну дитячу клінічну лікарню (ОДКЛ) м. Івано-Франківська, що по вулиці Євгена Коновальця, 132, приїждять лікуватись діти з усього Прикарпаття.

Обласна дитяча клінічна лікарня — це заклад, який надає медичну допомогу дітям з найскладнішими патологічними станами і хворобами. В 2007 році ОДКЛ отримала Міжнародний статус ВООЗ та Дитячого Фонду ООН ЮНІСЕФ «Лікарня, доброзичлива до дитини». Це була перша в Україні дитяча лікарня, яка отримала таке високе звання. Статус лікарні підтверджено експертами у 2010 році.

На базі лікарні працюють кафедри Івано-Франківського національного медичного університету: педіатричні, дитячої неврології, отоларингології, хірургії, анестезіології, травматології та ортопедії. З 1962 року тут проліковано понад 530 тисяч дітей. Врятовано життя у відділеннях інтенсивного лікування 27 тисячам дітей. І хоча тепер часто на лікарів нарікають, але в критичних станах здоров'я звертаються саме до них.

Семенюк Володимир Петрович очолює отоларингологічне відділення, куди потрапляють діти з хворобами ЛОР-органів. У даному відділенні лікуються діти з гострими та хронічними захворюваннями вуха, горла та носа. У період загострень вірусних інфекцій частіше потрапляють діти із

гострими гнійними середніми отитами. У відділенні лікують пацієнтів консервативно та хірургічно.

В основному діти потрапляють після направлень дільничними лікарями різного профілю, тому важливо пам'ятати про ускладнення, які виникають внаслідок захворювань ЛОР-органів. При неефективному лікуванні хворих в амбулаторних умовах потрібно направляти в ОДКЛ для надання більш кваліфікованої допомоги.

Завідуючий відділом наголошує, що хвороби вух та додаткових пазух носа можуть давати різні ускладнення, такі як черепно-мозкові (менінгіт, енцефаліт) та орбітальні.

Дідусі та бабусі — великі противники антибіотиків. Володимир Петрович погоджується, що їх не потрібно приймати, коли можна обійтись без них. У ЛОР-відділення інколи потрапляють діти, які вже перепробували всі можливі антибіотики і нічого не допомогло. А педіатри часто перестраховуються, тому при гострих вірусних інфекціях відразу призначають антибіотики. У перші три дні захворювання, коли організм бореться з хворобою, їх не варто призначати, щоб не знижувати імунітет.

Загострення респіраторних захворювань починається восени, взимку, навесні. Захиститись можна вітаміними, не тільки медикаментозними, а й усіма, які дарує природа. Найкраще,

коли є профілактика та загартування організму, тоді вірус відходить на задній план.

Духовність ОДКЛ

На 3-му поверсі ОДКЛ діє каплиця св. Пантелеймона, якій понад 20 років. Її освятив блаженної пам'яті о. Миколай Сімкайло, а першим парохом був о. Антон Путько. Отець Юрій Стрільців працює в даній лікарні капеланом уже 15 років. Для нього ця лікарня, як велика парафія. Тут він знає кожне відділення, з молитвами багато разів обійшов кожну палату.

Благословення для хворих

Хай Господь Ісус буде біля тебе, щоб захистити тебе; в тобі, щоб берегти тебе; перед тобою, щоб вести тебе; позаду тебе, щоб підтримати тебе. Той, хто живе і царює навіки вічні. Амінь.

В каплиці щодня відбуваються Богослужіння: у будні — о 10.30 год., у суботу — о 8 годині, у неділю та в свята — о 18. 30 год. Після Святої Літургії отець спілкується з хворими, їхніми батьками. Сюди приходять не

тільки пацієнти, але й лікарі. Бували випадки, коли о. Юрій хрестив немовлят, які перебували в реанімації. Самі лікарі казали: «Отче, охрестить, бо тоді легше робити операцію!»

У каплиці бувають мощі св. Пантелеймона, св. Варвари, св. Спиридона. У кожному відділенні є молитовні куточки, де є статуя Богородиці та духовна література.

Щороку в часі Великого Посту капелани усіх лікарень Івано-Франківська збираються по черзі в різних лікарнях і проводять для пацієнтів чин соборування. Отець Руслан П'яста, голова комісії, та його заступник о. Ярослав Рохман збирають капеланів на реклекції, де навчають, як краще розуміти хворих, як їм духовно допомогти.

Часто та чи інша хвороба є наслідком гріха, тобто порушення Божих заповідей. Тому, перш, ніж приступати до лікування, необхідно зробити ревізію своєї душі, совісті. Коли хворіють дуже малі пацієнти, котрі ще жодного разу не сповідались, часто за них моляться їхні батьки, дідусі, бабусі, сповідаються та причащаються в їхньому наміренні. В таких випадках лікування має кращий ефект.

Юлія БОЄЧКО.

На світлинах:
завідуючий отоларингологічним відділенням Володимир Семенюк; каплиця св. Пантелеймона.

★ Схід і Захід — разом!

Молодь з Волновахи взяла участь в інтеграційному таборі на Прикарпатті

В рамках програми молодіжного обміну на Прикарпаття приїхала молодь з Волновахи та Мирного. Дівчата та хлопці віком від 15 до 17 років тиждень відпочивали у таборі в с. Яблуниця Яремчанської міської ради.

Інтеграційний табір для молоді організував Івано-Франківський «Карітас» спільно з «Карітасом» Волновахи.

Метою програми молодіжного обміну є започаткування діалогу між дітьми та молоддю Заходу і Сходу України задля порозуміння та розвіювання міфів та стереотипів, що були нав'язані проросійською пропагандою.

«Волноваха та Івано-Франківськ — це міста-побратими, тому для першого молодіжного обміну обрано саме наше місто, — говорить виконавчий директор «Карітасу» Івано-Франківська Наталя Козакевич. — Ми радо прийняли молодь зі Сходу, адже з початку військового конфлікту більшість з них, особливо ті, хто проживає на лінії розмежування, не мали можливості

подорожувати та відпочивати у літніх таборах».

В інтеграційному таборі взяли участь 29 молодих людей з Волновахи, Мирного та Івано-Франківська. До інтеграційного табору долучилася молодь, що відвідує Центр підтримки сім'ї Івано-Франківського «Карітасу».

Приїзд гостей з Волновахи розпочався з екскурсії Львовом, потім — до Івано-Франківська та знайомство з місцевою молоддю. Тижневий табір у Яблуниці дав можливість молодим людям потоваришувати, обмінятися поглядами, зрозуміти свою індивідуальну та регіональну ідентичність, пізнати культуру та звичаї Прикарпаття.

Різноманітні майстер-класи, тренінги психолога, бесіди зі священником,

походи у гори, ліс — спільне дозвілля згуртувало молодих людей. А найбільше вражень молодь отримала від сходження на Говерлу.

«Дякую організаторам за цю незабутню подорож у Карпати, а особливо за неймовірний краєвид з найвищої гори України — Говерли, — ділиться враженнями Олександр з Волновахи. — Під час відпочинку я знайшов нових друзів, побував у гарних місцях, дізнався про культуру та звичаї цього краю. Про цей відпочинок буду розповідати усім своїм друзям та однокласникам».

В останній день табору для молоді влаштували посиденьки у лісі біля ватри, смажили картоплю з салом та ділилися враженнями. На згадку хлопці та дівчата придбали чимало сувенірів.

«Для наших дітей було надзвичайно важливо побачити, що Схід і Захід — це єдина країна, — говорить мама одного з учасників табору Галина Романовська з Мирного. — Для них були дуже корисні тренінги психологів, майстер-класи асистента родини. Такі інтеграційні табори потрібно організувати частіше, зараз це просто необхідно».

Останній день візиту на Прикарпаття припав на День Незалежності. Молодь зі Сходу провела цей день у Івано-Франківську. Взяли участь у святкових заходах, фотографувалися, розглядали місто з оглядового майданчика міської ратуші.

Організатори програми молодіжного обміну мають на меті сформувати простір для міжрегіонального спілкування та співпраці соціально-активних громадян, насамперед, молоді. В подальшому між молоддю плануються щомісячні скайп-зустрічі для обговорення цікавих тем, що стосуються культурного та політичного життя країни, а також реалізація спільних соціальних проектів.

Юлія ФЕДУНИШИН.

★ Світочі

(Продовження, поч. у ч. 33).

Гостре ставлення Ватикану до комунізму й до Радянського Союзу повністю набрало протилежних обертів, коли на Петрів престол 1958 р. засів Папа Іван XXIII, якого назвали «добрим Папою», бо він хотів всім догодити, й «Папою діалогу», бо він хотів вести з Російською православною церквою щирий діалог в рамках так званого «єкуменічного руху», що посприяв би взаємному наближенню всіх роз'єднаних від Апостольського Престолу Церков. Чесно кажучи, Папа Іван був насправді добрим Папою, тому й Церква проголосила його блаженним в 2000 р., а 2014 р. — святим, і його тлінні останки сьогодні поховані у верхній Базиліці св. Петра. У перші роки свого урядування він почав провадити так звану «політику чемності», якою він пізніше виправдував своє наближення до комуністів і Радянського Союзу. Своє бажання співпрацювати з марксистами Папа виявив ще в 1957 р., коли на посаді Патріарха Венеції він вислав письмовий привіт Конгресу італійської соціалістичній партії жест, що вкрай не сподобався тодішнім чиновникам Ватиканської Курії.

Започаткуванням «Остполітік» Ватикану, — саме слово «Остполітік» слід віднести до періоду урядування в Німеччині канцлера Віллі Брандта, який при уряді від 1969 до 1974 рр. розпочав політику наближення Німеччини до Східної Європи, отже зі Східною Німеччиною в лабетах комунізму та Радянським Союзом — що упродовж свого існування характеризуватиметься замовчуванням церковних репресій в Радянському Союзі й становитиме кінець оправданих агресивних протистоянь Церкви комунізму, як це було за урядування Папи Пія XII, стала мало відома ще сьогодні таємничою зустріч (з волі самого Папи Івана XXIII) між католицькою і російською православною Церквою, яку тоді ще назвали в католицьких кругах схизматичною. Папа, задумавши скликати Другий Ватиканський Собор, хотів мати на Соборі обсерваторів від всіх церков, а особливо — від Православної Церкви Московського Патріархату. Послав він в серпні 1962 р. (Кир Йосиф тоді ще перебував в каральних таборах в Сибірі) кард. Євгена Тіссерана, тодішнього Голову Священної Колегії Кардиналів, до Борні біля французького міста Мец (Metz). У монастирі згромадження «Малих Сестер» він разом з єписко-

пом Меца Павла Йосифа Шміта зустрівся з Нікодимом (Ротов), владикою Ленінграда й Новгороду. Цей погодився послати на Собор двох представників, але за умови, що Собор буде «аполітичний», тобто Соборові отці ніяким чином не засудять комунізм — такий засуд можна було передбачити, беручи до уваги попередні документи Пія XI і Пія XII у тій справі, — і що Церква після Собору не оприлюднить жоден документ проти Радянського Союзу. От ціна присутності представників Російської Православної Церкви на Соборі, у якому взяли участь пізніше влад. Яків Ілліч, протопресвітер кафедри «Преображення» в Ленінграді, та протопресвітер Віталій Боровой, представник РПЦ при Світовій Раді Церков (1962-66; 78-85 рр.). Під час Собору 213 кардиналів і 435 єпископів підписали петицію, щоб засудити комунізм, і передали її відповідній комісії до розгляду, але ту петицію, на жаль, не розглянули, власне, через попередні домовленості між представниками Католицької й Московської Православної Церкви. Весь пізніший хід Собору, як також і післясоборова політика Церкви, характеризуватиметься відкритим діалогом Апостольського престолу з Московським Патріархатом ціною замовчування переслідування УГКЦ комуністичною владою і ціною відсутності будь-якої критики на рахунок Радянського Союзу.

Папа Іван XXIII унаслідок свого пасторального підходу до комунізму оприлюднив в 1961 р. енцикліку *Mater et Magistra* («Мати й Вчителька»), а 1963 р. *Pacem in terra* («Мир на землі»), якими він практично зняв кару-вилучення з Церкви для тих католиків, які бажали співпрацювати з комуністами й провадити з ними діалог. За словами Папи Івана XXIII, «можливо, що коли учора наближення до комуністів або діалог з ним, вважалися незручними й неплідними, сьогодні, чи може завтра, вони зможуть таки стати вигідними й плідними!» Через таку політику пізніше з'явилась така категорія католиків, які називали себе «кат-комуністами», тобто таких католиків, які ставали відвертими комуністами, не додаючи ніякого зла в комуністичній ідеології. Вони щиро бажали поєднати Христове вчення з наукою Маркса й Енгельса, переконані, що мирне співіснування комунізму з християнським світоглядом таки можливе, з великою при цьому користю для всіх. У Південній Америці вірні Католицької Церкви, між

Патріарх Йосиф

в контексті «Остполітік» Ватикану

До 125-річчя від дня народження Патріарха Йосифа Сліпого (1893 р.), до 55-річчя його звільнення з неволі (1963 р.) та 34-річчя з дня відходу до вічності: 7 вересня 1984 р.

ними священики й монахині, подекуди зі зброєю в руках ставали революціонерами, організовуючи збройні виступи злиденного населення проти багатих землевласників!

Метою «Остполітік» було отримати ціною замовчування релігійних репресій в Радянському Союзі і аполітичного відношення Церкви до нього якомога більше свободи для Католицької Церкви на всій території того ж Радянського Союзу. За словами французького Домініканця Ремонда Леопольда, який завжди виступав проти «Остполітік» Ватикану, передовсім, коли йшлося про замовчування переслідування Церкви у Радянському Союзі, Ватикан «довіряв більше дипломатії, ніж любові до ближнього. Папа нівечив зусилля вірян!».

Я ще пригадую часи «Остполітік» в Римі, бо я, хлопчиною, поїхав 1963 р. до Риму, до Малої Семінарії, коли така політика вже починала класти свої основи. Після Собору, в ешелонах Римської Курії, що вже готувалася поширити й скріпити зв'язки з російською православною Церквою, важливу роль в процесі «Остполітік» відіграли кард. Йоганнес Віллебрандз, Голова Папської Ради у справі єдності Церкви (1969-1989 рр.), кард. Августин Казаролі, який у 1961 р. був важливою персоною у Секретаріаті Стану, яку він пізніше очолює 1979 р. — саме він був серцевиною всіх контактів з Росією, і кард. Жан Марі Війо, який також очолює Секретаріат Стану. Під час їхнього керування горезвісного для УГКЦ «Остполітік» Патріарх пролив не одну гірку сльозу, і він пізніше стане справжнім «каменем спотикання» у звершенні тієї політики. Згадуючи членів Римської курії в негативному світлі, не роблю я те лихим словом! Я свідомий, що вони, мабуть, діяли в добрій вірі, і що не було жодної злоби з їхнього боку. Я переконаний, що вони діяли для добра Церкви, хоч, на думку вірних УГКЦ і на мою також, вони діяли неправильно. Сам Патріарх Йосиф у своєму Заповіті припускав, що вони діяли «у доброму намірі».

Часи «Остполітік» в Римі були для римо-католиків неначе подихом свіжого повітря, бо настала можливість співпрацювати з Московським православ'ям у Росії, яка в очах Ватиканської Курії вже стала «священною», не більше «схизматичною». Я часто себе запитую: що я зробив би в тих часах, якщо б я був римо-католиком? Вся римо-католицька Церква за межами Радянського Союзу була в захваті перед Російським православ'ям; не один владики присягав вірність «Остполітік»; не один з них приносив життя в жертву Христові за повернення Росії! Хто не жив в тих часах в Римі, не може собі уявити, як римо-като-

лицька Церква переживала момент наближення між Церквами й плекала надію, що вдасться не лише наблизити Московську Церкву до Католицької, але й з'єднати її з Римом!

А після появи на Заході Патріарха Йосифа, факт, що вже вважали виявом доброї волі з боку Російської Православної Церкви в рамках «Остполітік», таке наближення і єдність, здалось, ставали все ближчими..., поки Патріарх не нагадав Соборовим отцям, що мільйони християн Східних Церков страждають і помирають у Сибірських каральних таборах за їхню вірність Апостольському Престолі, і це в той самий час, коли Римська курія вела переговори з їх переслідувачами! А тоді всі зрозуміли, що на заваді фактичного наближення і можливого поєднання Рима з Москвою — і на тому завжди будуть наполягати представники Російської Православної Церкви в їхніх зустрічах з римо-католицькими прелатами — стояла УГКЦ! Іншими словами: «проголосіть кінець УГКЦ, а тоді почнемо всерйоз говорити про реальне наближення й можливе, при цьому, з'єднання!».

Пригадую собі, коли я вчився в Східному інституті в Римі, велика частина професорів-єзуїтів дивилися на нас, українців, неприхильно. На приййомах церковних достойників зі Східної Європи, коли заходила розмова про єкуменічний рух і діалог з Московським православ'ям, нам, українцям, завжди закидали, що УГКЦ стоїть на заваді здійснення бажаної єдності... це наша вина, якщо Російська Православна Церква ще не об'єдналася з католицькою... краще було б, якщо б ми не існували і т. д. Цікаво, що ті, які колись звинувачували нас у повільній і трудній реалізації єдності Церков, після проголошення незалежності України стали мало не найбільшими захисниками УГКЦ! Іронія долі! Навіть у Східній Конгрегації, що дуже допомагали й утримували українські заклади в Римі, було багато прихильників «Остполітік»!

От яку промосковську Курію Патріарх Йосиф зустрів після свого приїзду до Рима. Зросли поклонники РПЦ в середині католицької Церкви з бажаними для них наслідками: Єзуїти мали право повернутись до Росії після 100 років перерви, а «Руссікум» — Колегія, заснована 1969 року, щоб підготувати майбутніх священиків для Католицької Церкви в Росії, — почала приймати студентів з РПЦ. Під час моїх студій у тому ж інституті італійські поліцейські одного дня прибули до закладу, розшукували двох студентів з Ленінграда, бо підозрювали їх у шпигунстві! Ми тих студентів пізніше не бачили: подекуди вали, що втекли назад, до Ленінграда!

о. Євген НЕБЕСНЯК, сальезіанин.
(Продовження буде)

★ Батьки та діти

Не хочу бути супермамою!

Забігти після садочка додому, мої хлопці зручно вместились перед екраном телевізора для перегляду улюблених мультків. Я вмикаю телевізор, а в голові промайнула думка: «Це ж неправильно! Не педагогічно, адже телевізор їм можна дивитися лише одну годину на день, а вони сидять, як мінімум, удвічі більше. Я не дуже добра мама». Та що робити, коли це єдиний спосіб, щоб у хаті було тихо і спокійно, адже за цей час я повинна приготувати вечерю. «Мамо, мамо, а де шоколадка?» — запитує мене старший Марко. До вечері ще півтори години, я не мала б давати дитині солодкого, але благаючи очі дитини розтоплюють мені серце. Простягаю сяючій дитині шматочок солодкого, а в голові той розумний голос нашіптує: «Знову погано чиниш, бо педіатр забороняє...». Ось так часто я сповнена докорами та похвальбами (звичайно, більше дорікань), які робить той розумний голос в моїй голові. Адже не хочу в чомусь помилитись, оступитись. Бо багато психологів стверджують, що більшість проблем доросла людина виносить з дитинства, як наслідок неправильного виховання. Тому мої полиці вдома переповнені літературою, в якій тисяча порад, як правильно виховувати дитину, адже в нашій сім'ї ростуть майбутні чоловіки. Та якщо на початку дня, сповнена оптимізму, я намагаюся застосовувати якісь з тих порад на практиці, то в другій половині дня, втомлена домашніми клопатами, засовую їх у далеку шухляду. Тому почуття провини майже ніколи не полишає мене. Хоча я завжди намагаюся щось читати, слухати, виконувати все, що радить педіатр, бо не можу помилитись у вихованні дітей, адже це коштуватиме дуже дорого в майбутньому.

Так-от, нещодавно до рук мені потрапив журнал «Кана», де мене одразу зацікавила стаття під назвою «Один день з життя супермами». У статті розповідалось про один день з життя мами, яка ще й працює. «Сьогодні ми

біжимо на англійську, потім — годину плаваємо в басейні, а на сьому — в нас гурток малювання», — розповідає у статті ця справді супермама. Можете собі уявити, як до грудей знову ж підступило знайоме відчуття провини — я так не змогла б. Але, перечитавши уважно статтю, хотіла б навести деякі цитати з неї.

«...Зупиняюся лише близько дев'ятої вечора, коли ми з малим повертаємось додому. Він чомусь відмовляється від вечері, та я майже насилу змушую його випити горнятко теплого молока. Поки малий хлюпочеться в душі, сьорбаю м'ятний чай, мляво відповідаю щось чоловікові, який намагається розповісти мені про свій день, і одночасно вношу нотатки до мобільного...».

Відчуття вини поступово починає зникати, перечитавши ще раз ці рядки. У мене з'являються певні сумніви та запитання, які б хотіла задати цій супермамі. Перш за все, будь-яка звичайна мама розуміє, що склянка молока, яка замінює здорову поживну вечерю для п'ятирічного хлопчика, зовсім недостатня для дитини. Заповнивши дитячий день різними важливими, з точки зору дорослих, заняттями, супермама забула про одне: дитина перш за все має право на дитинство, на безтурботне бавлення в пісочниці чи просто копання м'яча. Заповнивши так день, і напевне весь тиждень, ця мама забула про ще одну важливу річ — вона ще й дружина. Адже зі статті цілком зрозуміло, що батько й чоловік в цьому шаленому графіку бере дуже мало участі. Та й навіщо? Адже тут є супермама! Але така супермама чинить дві великі помилки. Перш за все, практично усуваючи батька від процесу виховання, порушується той природний баланс, який так потрібен для правильного психологічного розвитку дитини. Наведу такий приклад. Дитина робить свої перші спроби залізти на дерево. Турботлива мама одразу ж наказує: «Не лій, бо можеш впасти». Але поруч є мужній батько,

який підбадьорює: «Не бійся, залазь поволі». Таким чином дитина все-таки залізе на дерево, але буде дуже уважна, бо «може впасти». Що б трапилось, якби поруч турботливої мами не було батька? Ця дитина напевне ніколи б не вилізла на те дерево, завжди боялася б відкрити для себе нові горизонти, адже це може бути небезпечно, «можна й упасти».

...сильне бажання бути супермамою позбавило наших чоловіків бажання бути супертатами. «А навіщо? Достатньо одного супергероя на сім'ю», — слушно скажуть чоловіки.

Як на мене, ця супермама чинить ще одну велику помилку. Вона породжує небезпечну ланцюгову реакцію. Якщо в сім'ї виховується хлопчик, з яким прикладом дитина піде у життя? Напевне одружившись, вже чоловіком, він чекатиме, що і його дружина візьме на себе всі обов'язки супермами, адже так було в його сім'ї.

Розмірковуючи й далі на цю тему, мені спало на думку, що багато з нас, мамів, є супермамами. Але чомусь радіти з цього приводу не хочеться. Наше прагнення дати дітям більше, краще, ніж ми самі мали, може мати протилежний ефект. Таке сильне бажання бути супермамою позбавило наших чоловіків бажання бути супертатами. «А навіщо? Достатньо одного супергероя на сім'ю», — слушно скажуть чоловіки. Бо той титул для багатьох з нас нерідко є важкою ношею. Але ж моя дитина має бути не гірша за інших: і одяг не гірший, і комп'ютер не гірший і т.д. У позашкільний вільний час ще малого школяра записуємо у різноманітні гуртки — щоб був, як усі. Зі шкіри пнемося, щоб оплатити ці заняття, адже це недешево задоволення. Ми ніколи не задумувались, а чи

це все потрібно дитині, чи, можливо, нам самим. Будь-яку поразку дитини ми приписуємо нам самим, і навпаки, якщо наша дитина чимось краща від інших, то і ми піднімаємося над юрбою. Та запитаємо себе: чи справді потрібно бути супермамою?

Пригадую, ще навчаючись у школі, багато батьків моїх однокласників збирали валізи, щоб їхати за кордон на заробітки. Оплата в університетах України, особливо на престижних факультетах, не кожному по кишені. Так, успішно склавши вступні іспити, багато з нас вже навчались на платних відділеннях вишів, а наші батьки, вже працюючи за кордоном, оплачували навчання. Проте одна з моїх товаришок (назвемо її Олесею), яка закінчила школу з медаллю, до інституту документів не подавала. Її батьки були викладачами в технікумі, на ту зарплату годі було оплатити навчання на дорогому економічному факультеті університету Львова. Та вони чомусь на заробітки не збирались. Моя подруга з чудовими знаннями математики успішно склала екзамен у комерційний коледж, який дав лише бухгалтерську, не престижну, як мені тоді здавалось, освіту. Поки ми продовжували навчання в університетах, наші батьки працювати за кордоном. Олеся тим часом з відзнакою закінчила коледж, отримала спеціальність бухгалтера. Та свою мрію про економічний факультет не полишила. Без проблем знайшовши роботу помічника бухгалтера, Олеся вступила заочно на омріяний факультет. Тепер вона могла й сама оплачувати навчання. Промайнули роки, багато хто з дипломом університету залишився без роботи, бо папір купив, а практичних навичок — ніяких. За багатьох батьки й далі продовжують платити: щоб взяли на роботу, щоб з тієї роботи не звільнили... А моя подруга працює вже провідним економістом в одному з банків міста, їй стали в нагоді ті практичні знання, що набула, працюючи спочатку помічником бухгалтера, а потім — головним бухгалтером на підприємстві. Тоді, давно, ми засуджували батьків Олеси, мовляв, тільки про себе думають, а дитині нема кому допомогти. Проте зараз вона стала повністю незалежною людиною і сама нерідко допомагає батькам, що в наш час є великою рідкістю.

Як на мене, ми, супермами, настільки добре хочемо виконати свій обов'язок, що тим самим шкодимо нашим дітям, забуваємо про чоловіків і навіть про наші особисті потреби. Ми не даємо собі права на помилку, права на невеличкий відпочинок. Впевнена, що не минає й хвилини, щоб ми не пам'ятали про наш материнський обов'язок. Але на години, тижні забуваємо про наш обов'язок дружини, обов'язок дитини стосовно стареньких батьків. А ще забуваємо, що маємо право й на те, щоб деякі наші обов'язки перекласти на інших.

Звичайно, треба допомагати дітям, підтримувати у складні моменти, але не жити за них. Бо пригадую рядки зі статті Оксани Верес: «Хіба так чинили з нами наші батьки?».

Важко підсумовувати вищесказане, бо, можливо, не раз я торкалася болючих тем. Але хотіла б ще раз звернутись до вас, супермами: давайте перестанемо бути «супер», просто будьмо мамами...

Віра Біла.

Мова — душа нації!

Мовні неохайності, що часто зустрічаються

Неправильно

- * Резинка
- * Учбові
- * Відкривати
- * Чорновик
- * Откритка
- * Підписувати
- * Підпищик
- * Почтовий ящик
- * Письма
- * Лікарство
- * Сапожник
- * Кожа

Правильно

- * Гумка
- * Навчальні
- * Відчиняти
- * Чернетка
- * Листівка
- * Передплачувати
- * Передплатник
- * Поштова скринька
- * Листи
- * Ліки
- * Швець, чоботар
- * Шкіра

Підготувала Людмила ІВАНОТЧАК.

Запрошуємо оновити своє Серце в купелі Божого Слова!

Реколекції

Боже Слово в житті християнина – ФУНДАМЕНТ

04-07 жовтня 2018 р.

Чекаємо Вас за адресою:
Сестри Службовці НДМ
вул. Шевченка, 9, м. Надвірна,
Івано-Франківська обл., 78405
www.rekoldim.com

Контактні телефони:
с. Любка 067 747 92 00
с. Любомира 098 048 67 84
Монастир (03475) 23045
Попередня реєстрація обов'язкова!

Господь МОЖЕ
ЗА ТЕБЕ «ВІН
СМІЄТЬСЯ ТВОЄ
ЖИТТЮ!»

Вірую!

Прийняли мене, як християнку

Слава Ісусу Христу! Я приїхала відпочивати в райський куточок, що знаходиться в селі Вербовець на Косівщині, як потім виявилось, до рідного брата отця Никодима Гуралюка — Івана. Від господарів садиби я дізналася про Погоню, про нічні чужання і про Чудотворний образ Матінки Божої Погінської. Я напросилася поїхати з ними. Туди ми вирушили втрійох: з пані Іриною — матір'ю отця Никодима та Яринкою, племінницею отця. Зустрів нас сам настоятель і відвіз до Погоні.

Коли ми туди приїхали, я побачила благодатне місце, де знаходиться Божий храм і проживає сама Матір Божа. Отець Никодим приділив мені багато уваги та провів екскурсію по всій території. Ми відвідали собор, трапезну церкву,

монастир та були біля статуї Матінки Божої. О 19-й годині почалась Свята Літургія, після закінчення якої ми пішли Хресною Дорогою. А всю ніч були на нічних чужаннях, де разом молилися в храмі до світанку.

Не дивлячись на те, що я православна християнка, мене причастилися разом з усіма, до мене поставилися з любов'ю та повагою, як і до кожної людини, яка приходить сюди, до Погоні. Отець Никодим подарував мені іконку Матері Божої Погінської та книжку «Я стояла біля воріт неба і пекла».

В мене було таке враження, наче сама Матір Божа ходить саме тут, посеред нас, і благословляє всіх присутніх. Щиро бажаю, щоб це святе місце ніколи не зазнало руйнації, щоб завжди Ангел-охоронець стояв і охороняв усіх, хто сюди прибігає. Нехай Матінка Божа покриває всіх своїм по-

кровом, нехай Боже благословення надає всім сили та здоров'я. Також хочу зауважити, що тут, у Погоні, ніхто не запитував мене, в який храм я ходжу. І ніхто не приватизував собі Бога Отця, бо Господь — єдиний, скрізь присутній. Тут прийняли мене, як християнку.

Анна ГОРБАЧОВА.
м. Київ.

Подяка

Подяки за зіслані ласки

Свої подяки Господу Богу, Пресвятій Богородиці, св. Ап. Юді-Тадею, Ангелам-хоронителям, святим та блаженным, душам у чистилищі, а також усім Небесним Силам складають:

п. Зоряна КУЛЬЧИЦЬКА з м. Івано-Франківська — за зіслані ласки для сім'ї та родини; п. Тетяна з м. Івано-Фран-

ківська — за вислухані молитви; п. Ірина МИКИТЮК — за вислухані молитви та отримані ласки; п. Вікторія з м. Івано-Франківська — за успішну подорож та щасливе повернення додому; п.п. Андрій та Ірина з м. Калуш — за народження здорової донечки, всупереч невтішним прогнозам лікарів; п. Галина з Галицького деканату — за чудесне оздоровлення від недуги.

З поетичного блокнота

***

Не цілуйте мене поцілунком Іуди,
Бо зіниці очей не сховають ваш гнів.
Той цілунок, як жало

впивається в груди
І ссе кров, і пече злом
пекельних вогнів.

Не цілуйте мене поцілунком Іуди,
Хоч стерпіти в собі це я сили знайду.
Та від болю страшного
щось стиснеться в грудях...
Я без «друга» такого якимось проживу.

Не цілуйте мене поцілунком Іуди,
Я пізнав світ без лести
й дешевих прикрас.
Хай мене доторкаються стріли огуди,
Я тривоги із серця відкину в цей час.

Іван ДРАБЧУК.

Наші батьки

Сідає сонечко за наші сині гори,
Сідає сонечко і білий день згаса.
З'являються на небі ясні зорі,
А молодість проходить і краса.

Роки летять, мов коні воронії,
І зупинити їх не в змозі ми.
Згадаймо усі наші юні мрії,
Задумаймося: що ще не встигли ми?

Може, не встигли ми комусь зізнатись,
Що любимо ми їх понад усе.
Та залишився шанс у нас єдиний —
Замовити за них в Бога слівце.

Це — наші рідні, щирі, найдорожчі
Наші батьки, яких уже нема.
Та залишилась назавжди із нами
Їхня любов невичерпна, земна.

о. Зіновій СЕМЕНИШИН.
свт. Вигода Долинського р-ну.

Оголошення

16 вересня 2018 р. біля 12.30 год. с. Нову Липівку Тисменицького району відвідає група з комітету «Галицьких німців» з наміром розмістити пам'ятну дошку на старовинному дерев'яному храмі Пресвятої Трійці (раніше — німецька кірха, якій понад 100 років).

Урочисте відкриття стели відбудеться після Святої Літургії.

Запрошуємо усіх бажаючих взяти участь у цій події в с. Нову Липівку — справжній райський куточок.

Громада села.

1926
1991
2018

НОВА ЗОРЯ

український греко-католицький часопис

Видання Івано-Франківської Митрополії УГКЦ
Індекс 30072 реєстр. № КВ 112 від 28.09.1993 р.

Виходить щотижня

Обсяг 1,95 ум. друк. аркуш.
Газета віддрукована офсетним способом
Видруковано видавництвом «А-Прінт»,
м. Тернопіль, вул.Текстильна, 28
тел. (0352) 52 27 37, (067) 350 17 94
a-print.com.ua. Зам. № 1114.

Редакція може не поділяти думку авторів і не
несе відповідальності за достовірність ін-
формації, викладеної у авторських статтях.

Головний редактор —
о. Іван СТЕФУРАК
Богословський редактор —
о. Йосафат БОЙКО, ВС
Літературний редактор та макетування —
Людмила ІВАНОТЧАК
Дизайн та верстка —
Оксана МИКИЦЕЙ
та Микола ІВАНОТЧАК

Ідентифікаційний код 13641226
Розрах. рахунок редакції: 2600202239794
ПАТ «Кредобанк» м. Івано-Франківськ
МФО 325365

Адреса редакції: 76018
м. Івано-Франківськ,
площа А. Міцкевича, 5

телефон: (0342) 52-73-48
e-mail: gazeta.nova.zorya@gmail.com

Роздрібна ціна примірника 5 грн. Наступне число «Нової Зорі» вийде 20 вересня